

CUVÂNT ÎNAINTE

Publicăm în prezentul volum o parte dintre lucrările care au fost prezentate la ediția a XII-a a Simpozionului Internațional „Explorări în tradiția biblică românească și europeană” (Iași, 18-20 mai 2023), manifestare științifică organizată de Centrul de Studii Biblico-Filologice „Monumenta linguae Dacoromanorum” (ICI-DSU) al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Asociația de Filologie și Hermeneutică Biblică din România, Mitropolia Moldovei și Bucovinei și Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” al Academiei Române – Filiala Iași, în parteneriat cu Primăria Municipiului Iași.

Deschiderea festivă a Simpozionului a beneficiat de prezența IPS Mitropolit Teofan, mitropolitul Moldovei și Bucovinei, a domnului Mihai Chirica, primarul Municipiului Iași, și a reprezentanților conducerii universității. Conferința inaugurală, susținută de profesorul Sebastian Brock (Oxford), a fost intitulată *Changing attitudes to Biblical translation, Greek and Syriac: 3rd century BCE to 7th century CE*.

Lucrările simpozionului, desfășurate pe parcursul a trei zile, au inclus conferințe și comunicări prezentate de specialiști din mai multe centre universitare românești și de peste hotare, care acoperă patru zone tematice, surprinse și în volumul de față: *problematica filologică, problematica traductologică, hermeneutică biblică și istoria receptării textelor sacre*. Alături de acestea au existat două sesiuni aniversare.

Cu prilejul împlinirii a șapte secole de la nașterea Sfântului Nicodim de la Tismana – copist, miniaturist și caligraf, reprezentant al renașterii isihaste din veacul al XIV-lea, primul chinoviarh cunoscut de la nordul Dunării și părintele culturii scrise din țările române prin calitatea sa de întemeietor al primelor mănăstiri și centre culturale de la noi –, a fost organizată sesiunea tematică *Sfântul Nicodim de la Tismana – 700 de ani. Producerea și transmiterea textului biblic manuscris în Commonwealth-ul bizantin*. În această linie tematică s-au înscris mai multe comunicări, unele incluse în acest volum, precum și o masă rotundă dedicată transmiterii textului biblic bizantin, intitulată: *Există un text eclezial al Sfintei Scripturi?* Moderatorul mesei rotunde a fost diac. Alexandru Mihăilă (București), avându-i ca invitați pe prof. Sebastian Brock (Oxford), prof. Sysse Engberg (Copenhaga), prof. Catherine Mary MacRobert (Oxford) și părintele Filotheu Bălan (Mănăstirea Petru Vodă). Totodată, a fost organizată o expoziție de miniaturi realizate în Atelierul de caligrafie și pictură „Mitropolit Anastasie Crimca” al Mănăstirii Dragomirna, prezentată de stavrofora Macrina Săucinițanu.

Cea de a doua sesiune tematică, intitulată *350 de ani de la apariția Psaltirii în versuri a lui Dosoftei. Versificarea psalmilor în cultura românească și europeană*,

a fost ocazionată de aniversarea a 350 de ani de la publicarea primei Psaltiri versificate din cultura română. Prin organizarea acestei sesiuni am dorit în mod special readucerea în actualitate a Psaltirilor în versuri alcătuite în literatura română din secolul al XVII-lea până azi.

Programul simpozionului a inclus și trei lansări de carte: Sebastian Brock, *Universul părinților sirieni: o introducere*, Arad, Sf. Nectarie, 2023 (prezentată de Andrei Macar); *Biblia după textul ebraic. Iosua. Judecătorii*, București, Humanitas, 2022 (prezentată de Emanuel Conțac și Alexandru Mihăilă); Sfântul Dionisie al Alexandriei, (Pseudo) Maxim Mărturisitorul, (Pseudo) Ioan Gură de Aur, *Comentarii și catene la Ecclesiast*, Iași, Doxologia, 2023 (prezentată de Dragoș Bahrim și Florin Crișmăreanu).

Ediția a XII-a a simpozionului a fost găzduită de Sala gotică a Mănăstirii Sfinții Trei Ierarhi din Iași, unde și-a desfășurat activitatea Colegiul vasilian întemeiat în 1640, urmat în timpurile moderne de Școala Normală „Vasile Lupu”, și unde a funcționat prima tipografie din Moldova, care a dat la iveală *Cartea românească de învățătură* a mitropolitului Varlaam, apărută în urmă cu 380 de ani.

Simpozionul a fost conceput ca un cadru de dezbateri a unei problematice insuficient explorată în cercetarea românească, și anume problematica diversă și complexă a tradiției biblice românești, înțelesă ca ansamblu al tuturor textelor prin care Sfânta Scriptură este reprezentată în limba română, în conexiunile lor multiple, de natură istorică, inter-culturală și inter-lingvistică, teologică, hermeneutică, filosofică, antropologică, literară etc.

Organizatorii Simpozionului și editorii volumului de față își exprimă speranța că cititorii avizați vor găsi în textele publicate confirmarea convingerii lor că tradiția biblică românească, bogată, diversă și surprinzătoare, constituie un domeniu de studiu și cercetare fascinant și încă insuficient explorat.

Editorii